

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 22 februari 2021
(OR. en)

6324/21

COHOM 31
COPS 61
CONUN 14
COASI 23
MAMA 27
COEST 43
COAFR 50
DEVGEN 29
CFSP/PESC 151
COVID-19 46

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	22 februari 2021
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om återhämtning från covid-19 baserad på mänskliga rättigheter

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om återhämtning från covid-19 baserad på mänskliga rättigheter, som antogs av rådet vid dess 3785:e möte den 22 februari 2021.

Rådets slutsatser om återhämtning från covid-19 baserad på mänskliga rättigheter**Bakgrund**

1. Rådet erinrar om att alla mänskliga rättigheter är universella, odelbara, ömsesidigt beroende och sammanlänkade. Det har ännu större betydelse i kristider då vi särskilt måste skydda utsatta, missgynnade och marginaliserade personer.
2. Rådet bekräftar att krissituationer utgör en särskild prövning för förverkligandet av alla mänskliga rättigheter och respekten för demokratiska principer. Den pågående covid-19-pandemin och dess socioekonomiska konsekvenser har en allt större negativ inverkan på mänskliga rättigheter, demokratin och rättsstatsprincipen, inbegripet på det medborgerliga utrymmet. Pandemin förvärrar ytterligare befintliga ojämlikheter samt utsätter personer i utsatta situationer för ett utökat tryck. Att investera i mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen samt att möjliggöra ett medborgerligt utrymme har i detta sammanhang avgörande betydelse för att man ska kunna uppnå rättvisare, grönare, mer motståndskraftiga och inkluderande samhällen. I denna tid då de mänskliga rättigheterna fortsätter att kränkas och demokratin står inför allvarliga utmaningar samtidigt som utrymmet för det civila samhället krymper och allvarligt begränsas i många delar av världen, bland annat av stater som använder covid-19-pandemin som en förevändning för att bryta mot rättsstatsprincipen och internationella åtaganden, inskränka de mänskliga rättigheterna samt begränsa det medborgerliga utrymmet ställer sig EU bakom ett effektivt genomförande av FN:s generalsekreterares uppmaning till insatser i fråga om mänskliga rättigheter samt hans ledarskap när det gäller att sätta de mänskliga rättigheterna i centrum för motåtgärderna i fråga om covid-19. Rådet erinrar om att alla inskränkningar av de mänskliga rättigheterna måste vara strikt förenliga med folkrätten, i synnerhet föreskrivas i lag samt vara nödvändiga, proportionerliga, tillfälliga och icke-diskriminerande.

3. Rådet betonar att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen även fortsättningsvis kommer att stå i centrum för EU:s motåtgärder i fråga om covid-19-pandemin och återhämtning från den i enlighet med rådets slutsatser om EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid de möjliga långsiktigare effekterna av pandemin i fråga om åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter, inbegripet grundläggande friheter, jämlikhet och principen om icke-diskriminering. Tillämpliga internationella standarder ska respekteras i detta avseende. Detta inbegriper att säkerställa ett jämställdhets-, ålders- och funktionsnedsättningsorienterat förhållningssätt samt riktade åtgärder för personer i utsatta situationer under pandemin och i återhämtningsplanerna.
4. EU åtar sig att säkerställa att våra motåtgärder upprätthåller alla människors värdighet och mänskliga rättigheter utan någon som helst diskriminering. Ingen får lämnas på efterkälken och ingen mänsklig rättighet får ignoreras.

Förbättrad återuppbyggnad

5. Rådet bekräftar att socioekonomiska motåtgärder med mänskliga rättigheter i centrum kommer att möjliggöra en bättre och mer hållbar återhämtning. Covid-19-pandemin är också en väckarklocka i fråga om det ännu större hot som klimatförändringar och miljöförstöring utgör. EU:s insatser bör vägledas av Parisavtalet om klimatförändringar och Agenda 2030 för hållbar utveckling och grunda sig på mänskliga rättigheter. De bör också bidra till att säkerställa hållbara och klimatkänsliga riktlinjer för ekonomisk återhämtning från covid-19-krisen som en viktig aspekt av en strategi för hållbar tillväxt som säkerställer en klimatrezilient, inkluderande och rättvis omställning för alla i riktning mot en miljömässigt hållbar ekonomi.

6. Konsekvenserna av covid-19-pandemin har förvärrat de globala socioekonomiska ojämlikheterna, lett till ökad arbetslöshet, hotat den sociala sammanhållningen och har på ett oproportionerligt sätt drabbat utsatta, missgynnade och marginaliserade personer, inbegripet dem som drabbats hårdast av fattigdom, personer i den informella ekonomin, arbetslösa, kvinnor och flickor, personer med funktionsnedsättning, äldre, personer som tillhör minoriteter, inbegripet nationella, etniska och religiösa minoriteter, hbt-personer, migranter och flyktingar, barn och ungdomar. EU har agerat snabbt genom omedelbara ekonomiska hjälpåtgärder för att hantera de sysselsättningsmässiga och sociala konsekvenserna av den ekonomiska nedgången. EU kommer även att fokusera på inkluderande politik för att mildra de långsiktiga konsekvenserna, bland annat genom stöd till ungdomar. Alla måste ha tillgång till socialt skydd, mänskliga rättigheter i arbetslivet och ekonomiska insatser, och särskild uppmärksamhet bör ägnas åt tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning och åt personer som befinner sig i utsatta situationer. EU efterlyser full respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna för alla migranter, flyktingar och internflyktingar, och särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de mest utsatta, däribland barn.
7. Rådet är djupt oroat över covid-19-pandemins oproportionerliga och negativa inverkan på kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter och på jämställdheten världen över. Kvinnor utgör cirka 70 % av den globala arbetskraften inom hälso- och sjukvårdssektorn samt den sociala sektorn och har därför stått i främsta ledet vad gäller motåtgärderna mot pandemin och har i oproportionerligt hög grad påverkats av förlorade arbetstillfällen och inkomstbortfall, arbetskraftsexploatering, skolstängningar och ökat oavlönat omsorgsarbete. Kvinnor har även drabbats av ökat våld i hemmet och begränsad tillgång till sjukvårdstjänster för sexuell och reproduktiv hälsa. EU kommer att intensifiera sina ansträngningar för att säkerställa en återhämtning som grundar sig på mänskliga rättigheter med hänsyn till jämställdhetsperspektivet, med särskilt fokus på behovet av att säkerställa kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. EU kommer vidare att förespråka eliminering av alla former av sexuellt och könsrelaterat våld, både online och offline, och kommer att leda koalitionen för handling i fråga om könsrelaterat våld för forumet Generation Equality Forum.

8. Rådet är dessutom oroat över covid-19-pandemins negativa inverkan på barnets rättigheter världen över, särskilt för barn som redan lever i missgynnade eller utsatta situationer samt för de barn som påverkas av väpnade konflikter. Europeiska unionen kommer att öka sina ansträngningar för att samarbeta med partner, sätta barnen i centrum för återhämtningsinsatserna samt säkerställa att deras rättigheter respekteras fullt ut och att de skyddas från alla former av fattigdom, våld, utnyttjande, försummelse och övergrepp.
9. Rådet erinrar om rådets slutsatser om mänskliga rättigheter och anständigt arbete i globala leveranskedjor och dess åtagande att genomföra FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter i syfte att respektera och skydda de mänskliga rättigheterna och arbetsrätten och arbetsnormerna mot negativa effekter förorsakade av företag, samt för att säkerställa att de som berörs av affärsverksamhet har tillgång till ett effektivt rättsmedel,
10. Rådet är bekymrat över covid-19-pandemins negativa inverkan på rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, vilka utgör 15 % av världens befolkning. EU kommer att intensifiera sitt arbete med partner för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning fullt ut kan åtnjuta mänskliga rättigheter i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt för att säkerställa att deras behov tillgodoses fullt ut under återhämtningsprocessen.
11. Rådet bekräftar allas rätt till bästa möjliga fysiska och psykiska hälsa. Det är viktigt att betrakta immunisering mot covid-19 som en global kollektiv nytta och säkerställa snabb, rimlig och rättvis global tillgång till säkra, överkomliga och effektiva vacciner, behandlingar och diagnosmetoder.

12. EU fortsätter att helhjärtat stödja främjandet, skyddet och förverkligandet av alla mänskliga rättigheter och ett fullständigt och effektivt genomförande av handlingsplanen från Peking och handlingsplanen från den internationella konferensen om befolkning och utveckling samt resultaten från konferenserna för översyn av dessa, och står fast vid sitt engagemang för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i detta sammanhang. Med detta i åtanke bekräftar EU sitt engagemang för främjandet, skyddet och förverkligandet av alla människors rätt att utöva full kontroll över och besluta fritt och ansvarsfullt i frågor som rör deras sexualitet och sexuella och reproduktiva hälsa, utan diskriminering, tvång eller våld. EU betonar vidare att alla människor måste ges tillgång till omfattande information och utbildning avseende sexuell och reproduktiv hälsa, inbegripet omfattande sexualundervisning och hälso- och sjukvårdstjänster, av god kvalitet och till överkomliga priser.
13. Huvudprioriteringar är att stärka Världshälsoorganisationens ledande och samordnande roll inom global hälsa, stärka hälso- och sjukvårdssystemen och få till stånd allmän hälso- och sjukvård, möjliggöra bättre beredskap och insatskapacitet mot pandemier på global, regional och nationell nivå med tillämpning av det internationella hälsoreglementet, säkerställa tillgång till dricksvatten, sanitet och hygien samt främja övergripande, inkluderande och icke-diskriminerande folkhälsostrategier.
14. Det civila samhällets och människorättsförsvarens roll, både online och offline, inbegripet försvarens av kvinnors mänskliga rättigheter, är viktigare än någonsin för att hjälpa oss att återhämta oss bättre och snabbare efter covid-19-pandemin. EU inser att deras roll även i fortsättningen kommer att vara viktig för att främja solidaritet, stödja dem som har störst behov, försvara de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och det demokratiska utrymmet samt främja ansvarsskyldighet för människorättskränkningar och människorättsbrott. Attackerna mot människorättsförsvare har ökat dramatiskt i vissa länder under covid-19. EU förblir fast beslutet att säkerställa en miljö som ger alla människorättsförsvare möjlighet att fritt och säkert utföra sitt viktiga arbete.

15. Covid-19-pandemin har visat vilken avgörande roll fria, pluralistiska och oberoende medier har som en väsentlig del av ett demokratiskt samhälle genom att ge allmänheten tillförlitlig och faktabaserad information och därigenom bidra till att rädda liv. I detta avseende är det av avgörande betydelse att journalisters säkerhet främjas. Desinformation kan, oavsett om den förekommer online eller offline, vara livshotande. Det är av avgörande betydelse att även under återhämtningen resolut bekämpa desinformation med öppen, aktuell och faktabaserad kommunikation och på så sätt stärka samhällets motståndskraft. Att skydda yttrandefriheten och främja medie- och informationskunnighet är viktiga långsiktiga åtgärder mot desinformationen och dess konsekvenser.
16. Covid-19-pandemin har påskyndat digitaliseringen av våra samhällen och tvingat många av oss att arbeta, studera och umgås på distans. Tillgängliga digitala lösningar är en viktig del av EU:s svar på coronaviruset. En förstärkning av hälso- och sjukvårdssystemens digitala kapacitet, varigenom lösningar för e-utbildning och digital distansundervisning genomförs, har i likhet med behovet att överbrygga de digitala klyftorna avgörande betydelse för de drabbade samhällenas motståndskraft. Digital teknik som ger möjlighet att begränsa pandemin måste vara inkluderande och utformas, utvecklas och användas med full respekt för de mänskliga rättigheterna, inbegripet rätten till integritet. Rådet erinrar om att mänskliga rättigheter gäller både online och offline samt oberoende av vilken teknik som används.

Samarbete

17. Rådet erinrar om rådets slutsatser av den 8 juni 2020 om det globala Team Europe-svaret på covid-19-pandemin som bland annat hänvisar till det gemensamma meddelandet av den 8 april 2020 om EU:s globala svar på covid-19-pandemin, och i vilka det understryks att EU kommer att fortsätta att främja och upprätthålla goda styrformer, mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen, jämställdhet och icke-diskriminering, anständiga arbetsvillkor samt grundläggande värderingar och humanitära principer.

18. Rådet framhåller att Team Europe-strategin bidrar till att visa på EU:s globala ledarskap, ansvar och solidaritet. Rådet värdesätter det viktiga bidraget från alla medlemmar i Team Europe som en del av EU:s globala svar på covid-19-pandemin.
19. Den nuvarande pandemin har visat betydelsen av global solidaritet och multilaterala institutioner för global hälsa, välbefinnande och säkerhet. Åtgärder som vidtas på nationell nivå är också särskilt viktiga. Europeiska unionen stöder FN-systemets viktiga uppgift att mobilisera och samordna de globala insatserna mot pandemin med de mänskliga rättigheterna i främsta rummet. Vi måste gemensamt dra lärdomar för att göra världen mer motståndskraftig i framtiden. För att stödja FN:s generalsekreterares uppmaning om en bättre återuppbyggnad kommer vi att samarbeta för att bana väg för en återhämtning som bidrar med hållbara, jämlika och inkluderande samhällen och en bättre och grönare återuppbyggnad.
20. Rådet fortsätter att följa frågan och ge strategisk vägledning.
